

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО”
(для бакалаврів, спеціалістів)

МАУП

Київ 2005

Підготовлено доктором юридичних наук, професором
Н. М. Мироненко

Затверджено на засіданні кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права (протокол № 9 від 02.04.03)

Перезатверджено на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та банківського права (протокол № 1 від 31.08.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Мироненко Н. М. Навчальна програма дисципліни “Адміністративне право” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2005. — 59 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Адміністративне право”, вказівки до виконання контрольної роботи, питання для самоконтролю студентів, завдання для контрольних, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Адміністративне право України є класичним зразком галузі публічного права. Воно опосередковує функціонування публічної влади в державі. Адміністративно-правове регулювання є своєрідним правовим механізмом реалізації норм конституційного права, в процесі якого відбувається їх конкретизація. Саме тому існування адміністративного права є необхідною умовою і засобом реалізації норм Конституції України у найважливішій сфері функціонування публічної влади — сфері виконавчої влади.

Навчальна дисципліна “Адміністративне право” передбачає вивчення складного комплексу суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління, функціонування публічної виконавчої влади. Зокрема, у курсі “Адміністративного права” вивчаються особливості функціонування та організації органів виконавчої влади, їх відносини між собою та з іншими суб’єктами права — громадянами, іноземцями, підприємцями, організаціями та установами; форми та методи діяльності органів виконавчої влади; гарантії та способи забезпечення законності у діяльності органів державного управління; підстави та особливості адміністративної відповідальності; порядок розгляду адміністративних справ; особливості організації управління в адміністративно-політичній, соціально-культурній та економічній сферах державного управління.

Основу курсу становлять Конституція України, закони України, нормативні та адміністративні укази Президента України, міжнародно-правові акти, постанови Уряду, накази міністерств і відомств, акти регіональних органів виконавчої влади та акти делегованого законодавства.

Основні завдання курсу:

- вивчення особливостей правового регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі організації та діяльності органів виконавчої влади;
- формування навичок роботи з нормативними матеріалами;
- формування вміння застосовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних питань.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва розділу і теми
	<i>Загальна частина</i>
1	Основні засади державного управління
2	Предмет, метод і система адміністративного права
3	Адміністративно-правові норми та відносини
4	Громадяни України і об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права
5	Правовий статус державних службовців
6	Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права
7	Форми і методи державного управління
8	Способи забезпечення законності в управлінні
9	Адміністративна відповідальність за законодавством України
10	Адміністративний процес в Україні
	<i>Особлива частина</i>
	I. Управління адміністративно-політичною діяльністю
11	Управління у сфері оборони
12	Управління в галузі забезпечення державної безпеки України
13	Адміністративно-правові режими, встановлені на державному кордоні України
14	Загальна характеристика управління у сфері внутрішніх справ України
15	Правове становище органів міліції
16	Паспортна система в Україні
17	Дозвільна система в Україні
18	Управління у сфері юстиції
19	Управління у сфері іноземних справ
	II. Управління соціально-культурною сферою
20	Управління культурою
21	Управління у сфері освіти
22	Управління у сфері охорони здоров'я
23	Управління у сфері науки
24	Управління в галузі праці та соціального розвитку
	III. Управління у сфері економіки
25	Управління промисловим комплексом України
26	Управління агропромисловим комплексом
27	Управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки
28	Управління транспортом і зв'язком
29	Управління фінансами
30	Управління в галузі зовнішньоекономічної діяльності

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО”

Загальна частина

Тема 1. Основні засади державного управління

Поняття “управління” та його особливості. Соціальне управління, його характерні риси та види. Суб’єкт і об’єкт управління. Державне управління як вид соціального управління. Широке та вузьке визначення державного управління. Характерні риси державного управління. Виконавча влада: механізм співвідношення з державним управлінням. Владно-організуючий характер державного управління. Взаємозв’язок державного управління з політичною владою. Суб’єкти державного управління, основні риси їх діяльності (виконавча, розпорядча, юридично-владна, підзаконна). Структура процесу державного управління — стадії управління (розробка та прийняття управлінського рішення, виконання прийнятого рішення, перевірка виконання, контроль). Функції державного управління (прогнозування, планування, організація, керівництво, регулювання, контроль). Принципи державного управління.

Література [231; 233; 234; 237–239; 241; 243; 248; 254–256; 272; 273; 277; 280–282; 291; 298; 305; 307; 308; 311]

Тема 2. Предмет, метод і система адміністративного права

Історичні умови виникнення адміністративного права. Особливості та структура суспільних відносин, які складають предмет регулювання адміністративного права. Суб’єкти управлінських відносин, що складають предмет регулювання адміністративного права. Відносини, що виникають між адміністративною владою та громадянами, державними та недержавними організаціями. Внутріапаратні відносини як предмет регулювання адміністративного права. Делеговані повноваження як предмет адміністративного права. Метод адміністративного права та його особливості, що виявляються у встановленні правового становища сторін, у способі визначення прав і обов’язків сторін, у порядку їх захисту та підставах, з якими пов’язується виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин. Поняття системи адміністративного права. Склад і

цілісність адміністративного права. Основні інститути адміністративного права. Співвідношення системи галузі адміністративного права і системи адміністративного законодавства. Визначення адміністративного права як самостійної галузі права. Основні цілі та принципи галузі адміністративного права. Відмінність адміністративного права від інших галузей права України. Перспективи ре-формування адміністративного права України. Наука адміністративного права.

Література [228; 230; 231; 233; 237; 240; 241; 243; 247; 248; 265; 272; 273; 278; 282; 292; 294; 299; 300; 312]

Тема 3. Адміністративно-правові норми та відносини

Поняття адміністративної норми. Зміст адміністративно-правової норми та її особливості. Способи регулювання управлінських відносин адміністративно-правовою нормою. Структура адміністративно-правової норми (диспозиція, гіпотеза, санкція). Класифікація адміністративних норм за цільовим призначенням, змістом, методом впливу, границею дії, юридичною силою, строком дії, залежно від того, кому вони адресовані. Дія адміністративної норми у часі (пряма, негайна та зворотна). Форми реалізації адміністративно-правової норми (виконання, використання, дотримання, застосування). Поняття джерел адміністративного права, їх види. Поняття та ознаки адміністративно-правового акта. Порядок офіційного оприлюднення адміністративно-правових актів. Юридичні акти як джерела адміністративного права. Акти Президента України. Акти Кабінету Міністрів України. Відомчі нормативні акти. Умови дійсності відомчих адміністративних актів. Порядок реєстрації нормативних актів міністерств і відомств. Адміністративно-правові акти органів виконавчої влади на місцях. Адміністративно-правові договори як джерела адміністративного права. Локальні акти. Основні напрями удосконалення системи адміністративного законодавства України. Поняття адміністративно-правових відносин. Спільні та відмінні риси адміністративно-правових відносин порівняно з іншими суспільними відносинами, які регулюються правом України. Класифікація адміністративно-правових відносин (за цілями, складом учасників і характером зв'язку між сторонами). Структура адміністративних правовідносин: суб'єкт, об'єкт і зміст адміністративних правовідносин (матеріальний та юридичний). Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин.

Література [231; 233; 237; 241; 243; 248; 250; 268; 272; 273; 282; 289; 291; 294; 299–302]

Тема 4. Громадяни України і об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права

Визначення та зміст адміністративно-правового статусу громадян України. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян України. Конституційні права та свободи, що належать до загального правового статусу громадян і реалізуються у сфері державного управління. Конституційні права і свободи, що безпосередньо розкривають суть і демократичні принципи державного управління. Права громадян України, передбачені законами України та підзаконними актами. Обов'язки громадян України як складова їх адміністративного статусу. Правове становище іноземців та осіб без громадянства. Особливості правового статусу іноземців порівняно із правовим статусом громадян України. Адміністративно-правовий статус біженців. Поняття та види об'єднань громадян. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань — громадських організацій і політичних партій.

Література [11; 41; 53; 58; 59; 87; 97; 180; 203; 219; 222; 231; 233; 237; 241; 243; 247; 248; 262; 272; 273; 275; 282; 286; 288; 299; 300; 306]

Тема 5. Правовий статус державних службовців

Історія формування державної служби як інституту адміністративного права. Основні напрями державної політики у сфері державної служби. Органи управління державною службою. Поняття та основні принципи державної служби (служіння народу; демократизм і законність; гуманізм і соціальна справедливість; пріоритет прав людини і громадянина; професіоналізм, компетентність, ініціативність, чесність, відданість справі; персональна відповідальність за виконання службових обов'язків і дисципліна; дотримання прав і законних інтересів органів місцевого і регіонального самоуправління; дотримання прав підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян). Поняття державного службовця та вимоги, що пред'являються до державних службовців. Види державних службовців. Визначення правового статусу державних службовців. Порядок вступу та проходження державної служби. Службова кар'єра державного службовця. Порядок і підстави припинення державної служби. Права й обов'язки державних службовців. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення

державних службовців. Етичні вимоги до державних службовців. Обмеження для державних службовців. Адміністративна, кримінальна та матеріальна відповідальність державних службовців. Особливості дисциплінарної відповідальності державних службовців. Система заохочення державних службовців. Особливості правового регулювання статусу державних службовців державних органів та їх апарату.

Література [19; 91; 230; 231; 233; 237; 241; 243; 245; 247; 248; 253; 257; 272; 273; 276; 279; 282; 284; 290; 293; 299; 300; 309]

Тема 6. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права

Поняття та ознаки державного органу. Визначення органу виконавчої влади та особливості рис, що його характеризують. Правові основи діяльності органів державного управління. Класифікація органів виконавчої влади. Характеристика органів виконавчої влади за організаційно-правовою формою. Характеристика органів виконавчої влади за характером компетенції. Характеристика органів виконавчої влади за порядком вирішення підвідомчих питань. Вищі та центральні органи державного управління. Місцеві органи державного управління. Структура та штати органів державного управління. Принципи поєднання побудови системи органів виконавчої влади (принцип поєднання централізації та децентралізації, принцип законності). Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади. Кабінет Міністрів — вищий орган виконавчої влади. Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері виконавчої влади. Особливості здійснення повноважень виконавчої влади органами місцевого самоуправління.

Література [39; 48; 136; 171; 172; 174; 196; 225–227; 229; 231; 233; 236; 237; 241; 243; 247; 248; 252; 264; 270–273; 282; 284; 287; 299; 300; 303; 309]

Тема 7. Форми і методи державного управління

Поняття методів управління. Класифікація методів управління: методи організації та діяльності органів управління; загальні та спеціальні методи. Загальні методи управління: примусу та переконання; регулювання; загального керівництва; безпосереднього керівництва; прямого і непрямого впливу (адміністративні та економічні); видання правових актів; суспільно-організаційні.

Спеціальні методи: виконання окремих функцій управління; розроблення та прийняття управлінських рішень. Інші методи управління: зовнішньоекономічного впливу (організаційні і адміністративні); економічного впливу; морально-політичні (переконання, виховання, моральне заохочення); організаційні (прогнозування, організація, координація, контроль); адміністративно-директивні. Адміністративні методи управління: поняття та основні риси. Поняття економічних методів управління та їх основні риси. Поняття методу переконання, його зміст і роль у державному управлінні. Поняття примусу в державному управлінні, його відмінність від методу переконання, основні види. Основні риси правового (легального) примусу в державному управлінні. Поняття форми державного управління. Види адміністративно-правових форм. Структурні форми державного управління. Форми зовнішнього прояву управлінської діяльності: видання актів управління, суспільно-організаційні дії, матеріально-технічні операції, укладання адміністративних угод. Правові акти державного управління: поняття, ознаки та юридичне значення. Види правових актів управління. Характеристика нормативних актів державного управління. Відмінність індивідуальних актів державного управління від нормативних. Адміністративно-правовий договір. Умови ефективності адміністративних актів. Процес прийняття правових актів управління. Зміна, призупинення та зупинення дії правових актів управління. Процесуальні форми державного управління.

Література [56; 231; 233; 237; 239; 241; 243; 248; 250; 251; 272; 273; 280–282; 291; 296; 299–301; 302]

Тема 8. Способи забезпечення законності в управлінні

Поняття та особливості реалізації принципу законності в державному управлінні, умови його забезпечення. Поняття режиму законності в державному управлінні. Політичні, економічні й організаційні гарантії забезпечення законності. Поняття контролю в державному управлінні, його призначення та види. Система органів, що здійснюють контроль за дотриманням законності у державному управлінні. Зміст і форми контрольної функції Верховної Ради України за діяльністю органів виконавчої влади. Роль правового інституту омбудсмена в системі контролю за дотриманням прав і свобод особи та громадянина органами виконавчої влади. Контроль Президента України за дотриманням законності у діяльності органів виконавчої влади. Зміст і форми

урядового контролю у сфері державного управління. Відомчий контроль. Поняття нагляду в державному управлінні та його види. Прокурорський нагляд та його види. Методи і форми здійснення прокурорського нагляду за законністю у сфері державного управління. Судовий нагляд за дотриманням законності органами виконавчої влади. Адміністративний нагляд: визначення та основні риси. Нормативно-правова основа адміністративного нагляду за законністю щодо діяльності органів виконавчої влади. Конституційний нагляд: поняття, природа та форми. Об'єкти конституційного нагляду. Види рішень, що приймає Конституційний Суд України, їх правова природа та особливості виконання.

Література [7; 35; 66; 227; 230; 231; 233; 237; 239; 241–243; 248; 254; 272; 273; 279; 282; 287; 288; 296; 299; 300; 304; 306]

Тема 9. Адміністративна відповідальність за законодавством України

Поняття адміністративної відповідальності та її основні риси. Адміністративне правопорушення як підстава для адміністративної відповідальності. Поняття юридичного складу адміністративного правопорушення та його основні риси: протиправність, винність та караність. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Види вини. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Поняття суб'єкта адміністративного правопорушення. Види суб'єктів адміністративної відповідальності. Особливості адміністративної відповідальності посадових осіб. Адміністративна відповідальність неповнолітніх віком від 16 до 18 років за вчинення адміністративних правопорушень. Умови відповідальності неповнолітніх віком від 16 до 18 років на загальних умовах. Особливості адміністративної правової відповідальності осіб, що несуть відповідальність за дисциплінарними статутами. Адміністративна відповідальність неповнолітніх віком від 14 до 16 років. Особливості адміністративної відповідальності іноземців. Умови, що виключають притягнення до адміністративної відповідальності: крайня необхідність, необхідна оборона, неосудність. Звільнення від відповідальності у разі скоєння порушення, за яке не доцільно притягати до адміністративної відповідальності. Поняття адміністративного стягнення. Система адміністративних стягнень та її характеристика. Стан адміністративної караності. Основні й додаткові стягнення. Попередження як вид адміністративного стягнення. Штраф як вид адміністративного стягнення. Оплатне вилучення предмета,

який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, як вид адміністративного стягнення. Конфіскація вилученого предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, як вид адміністративного стягнення. Позбавлення спеціального права, наданого особі, як вид адміністративного стягнення. Виправні роботи як вид адміністративного стягнення. Адміністративний арешт як вид адміністративного стягнення. Обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративні правопорушення. Обставини, що обтяжують відповідальність за адміністративні правопорушення. Органи, що розглядають справи про адміністративні правопорушення.

Література [101; 106; 107; 120; 231; 233; 235; 237; 241; 243; 244; 248; 249; 257; 258; 262; 266; 268; 269; 272; 273; 275; 282; 283; 295; 297; 299; 300]

Тема 10. Адміністративний процес в Україні

Поняття адміністративного процесу та його особливості. Принципи адміністративного процесу: законності; компетентності; охорони інтересів особи та держави; об'єктивної істини; рівності сторін; доступності; ведення адміністративного процесу державною мовою; змагальності; гласності й відкритості; швидкості та економічності; відповідальності посадових осіб; самостійності та незалежності. Суб'єкти адміністративного процесу. Поняття адміністративно-процесуальних норм та їх зміст. Поняття адміністративного провадження. Види проваджень. Юрисдикційні провадження: провадження в справах про адміністративні правопорушення; провадження по застосуванню заходів адміністративного примусу; дисциплінарне провадження. Провадження по заявах і скаргах громадян. Реєстраційне провадження: провадження в справах про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності; провадження в справах про державну реєстрацію нормативних актів міністерств і відомств; провадження в справах про державну реєстрацію об'єднань громадян; провадження в справах про державну реєстрацію релігійних громад; провадження в справах про державну реєстрацію у центрі зайнятості населення; провадження в справах, що виникають з реєстраційного провадження; провадження в справах, що виникають при здійсненні паспортної системи. Провадження в справах, що виникають з зв'язку із здійсненням державного міжвідомчого контролю.

Стадії адміністративного провадження: порушення адміністративної справи, перевірка по справі, розгляд справи і прийняття рішення по ній; оскарження та опротестування рішення по справі; виконання рішення по справі.

Література [10; 121; 124; 177; 210; 231; 233; 235; 237; 241; 243; 248; 259; 263; 272–275; 282; 299; 300; 306; 310]

Особлива частина

Розділ I. Управління адміністративно-політичною сферою

Тема 11. Управління у сфері оборони

Поняття оборони як об'єкта управління. Правові засади діяльності органів державної влади і управління щодо забезпечення оборони України. Компетенція Верховної Ради України у сфері формування і проведення воєнної політики держави. Повноваження Президента України щодо забезпечення обороноздатності України. Рада національної безпеки і оборони України: правові засади діяльності, порядок формування та компетенція. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління обороною. Міністерство оборони України: правові засади організації та діяльності. Повноваження міністерств та інших центральних органів державного управління у сфері управління обороною. Діяльність Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органів державної влади і управління у сфері забезпечення обороноздатності України. Адміністративно-правовий статус Державної служби експортного контролю України. Обов'язки підприємств, установ і організацій щодо забезпечення потреб оборони. Управління Збройними силами України: поняття, порядок формування, принципи управління, структура. Місцеві органи військового управління та їх компетенція.

Література [8; 24; 29; 43; 52; 70; 89; 95; 96; 98; 105; 157; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 12. Управління в галузі забезпечення державної безпеки України

Правові засади державної політики національної безпеки України. Національна безпека як об'єкт управління. Основні принципи забезпечення національної безпеки. Пріоритетні національні інтереси України у сфері оборони. Загальна характеристика загроз національній

безпеці України в політичній, економічній, воєнній, соціальній, екологічній, науково-технічній та інформаційній сферах. Характеристика загальнодержавної системи заходів із забезпечення державної безпеки України. Характеристика заходів загальної безпеки: організаційно-політичних, правових, виховних. Повноваження Президента України у сфері забезпечення державної безпеки. Кабінет Міністрів України — орган загального керівництва у сфері забезпечення державної безпеки. Рада національної безпеки та оборони України — орган спеціальної компетенції у сфері забезпечення державної безпеки України. Система органів Служби безпеки України: структура та компетенція. Регіональні органи Служби безпеки України. Організаційно-політичні принципи організації і діяльності Служби безпеки України: законності, поваги до прав, честі та гідності особи, безпартійності, відповідальності перед народом, гласності та конспірації, колегіальності та одноособовості в управлінні. Організаційно-технічні принципи організації Служби безпеки України: диференціації функцій, відповідальності органів і посадових осіб, ієрархічності, лінійно-функціональний, поєднання територіально-галузевого управління з децентралізацією управління. Організаційно-технічні принципи здійснення функцій Служби безпеки України: наукова обґрунтованість, цілеспрямованість, зворотного зв'язку, циклічності та безперервності, плановості. Компетенція Служби безпеки України у сфері управлінської, адміністративної, оперативнорозшукової, кримінально-процесуальної та профілактичної діяльності.

Література [21; 48; 61; 84; 89; 99; 136; 158; 160; 171; 172; 174; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 13. Адміністративно-правові режими, встановлені на державному кордоні України

Правове визначення основних понять теми: державний кордон України, делімітація, демаркація, охорона державного кордону. Політичне, економічне та військове значення охорони державного кордону. Характеристика режиму державного кордону України. Прикордонний режим. Режим у пунктах пропуску через державний кордон України. Митний режим. Органи, які здійснюють адміністративно-правові режими, встановлені на державному кордоні України. Компетенція Державного комітету у справах охорони державного кордону України. Права й обов'язки Прикордонних військ України щодо організації та здійснення оперативнотактичної охорони державного кордону. Компетенція Прикордонних військ України в галузі адміністративної діяльності. Кримінально-процесуальна та оперативнорозшукова діяльність Прикордонних військ України при

охороні державного кордону. Поняття митного контролю та його об'єкти. Форми митного контролю: перевірка документів, огляд транспортних засобів, товарів та інших предметів, особистий огляд і перегляд, облік товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України. Усне опитування громадян і посадових осіб підприємств; перевірка системи звітності та обліку товарів, що переміщуються через митний кордон; огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання; митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться товари і транспортні засоби, що підлягають митному контролю. Методи здійснення митного контролю. Правовий режим зон митного контролю. Права митних органів щодо здійснення митного контролю. Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю: звільнення від митного огляду, спрощений митний контроль, митний контроль після пропуску товарів і транспортних засобів. Декларування як форма митного контролю.

Література [16; 24; 48; 52; 54; 84; 99; 105; 136; 165; 171; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 14. Загальна характеристика управління у сфері внутрішніх справ України

Завдання управління внутрішніми справами. Громадський порядок і громадська безпека як об'єкти державного управління. Компетенція Президента України у сфері управління внутрішніми справами. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління внутрішніми справами. Система органів безпосереднього управління внутрішніми справами. Основні завдання Міністерства внутрішніх справ України. Компетенція Міністерства внутрішніх справ України. Система органів, підпорядкованих Міністерству внутрішніх справ України. Структура Міністерства внутрішніх справ України. Основні форми діяльності органів внутрішніх справ України. Загальна характеристика адміністративної діяльності органів внутрішніх справ України. Зміст оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ України. Загальна характеристика кримінально-процесуальної діяльності органів внутрішніх справ. Взаємодія органів внутрішніх справ з іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоуправління. Структура та компетенція спеціальних органів з боротьби з організованою злочинністю органів внутрішніх справ України. Основне призначення і завдання внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України. Принципи організації

діяльності внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України. Обов'язки внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України та права військовослужбовців внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України.

Література [44; 45; 48; 51; 74; 79; 80; 84; 96; 99; 136; 158; 160; 166; 173; 174; 177; 189; 197; 198; 200; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 15. Правове становище органів міліції

Визначення терміна “міліція України” за законодавством України. Основні завдання міліції. Система органів міліції. Склад та основні завдання кримінальної міліції. Міліція громадської безпеки і основні її завдання. Транспортна міліція. Державна автомобільна інспекція: структура і компетенція. Міліція охорони та спеціальна міліція. Загальна характеристика принципів організації та діяльності органів міліції. Організаційно-політичні принципи організації та діяльності органів міліції: законності, гуманізму, поваги до особи та соціальної справедливості, взаємодії з державними органами та трудовими колективами, громадськими об'єднаннями та населенням, гласності та позапартійності. Організаційно-технічні принципи побудови органів внутрішніх справ: диференціації функцій, відповідальності органів і посадових службовців, ієрархічності, поєднання територіального та галузевого управління, централізації та децентралізації. Організаційно-технічні принципи діяльності органів внутрішніх справ: наукової обґрунтованості, цілеспрямованості, зворотного зв'язку, циклічності та безперервності, плановості. Компетенція органів міліції. Організаційно-правові форми діяльності органів внутрішніх справ: загальна характеристика за законодавством України. Зміст і форми реалізації адміністративної діяльності органів внутрішніх справ України. Форми реалізації профілактичної діяльності органів внутрішніх справ України. Компетенція органів внутрішніх справ у сфері оперативно-розшукової діяльності, форми її реалізації. Кримінально-процесуальна діяльність органів внутрішніх справ: зміст і форми реалізації. Виконавча й охоронна діяльність органів внутрішніх справ України. Зміст внутрішньоорганізаційної діяльності органів внутрішніх справ. Характерні ознаки зовнішньої управлінської діяльності органів внутрішніх справ.

Література [7; 22; 82; 84; 89; 181; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 16. Паспортна система в Україні

Поняття паспортної системи і паспортного режиму. Призначення паспортної системи. Історія розвитку паспортної системи. Зміст паспортної системи як інституту адміністративного права. Характеристика загального й особливого паспортного режиму. Паспортна служба: завдання, склад і підпорядкування. Компетенція паспортної служби. Організація роботи із виконання правил паспортної системи. Основні функції органів виконавчої влади із забезпечення правил паспортної системи. Видача й обмін паспортів: правове регулювання і порядок. Підстави обміну паспорта. Особливості обміну паспорта замість загубленого. Прописка, виписка та реєстрація громадян. Наслідки відмови громадянам у прописці. Випадки вилучення паспорта відповідними органами. Особливості прописки військовослужбовців. Нагляд за виконанням правил паспортної системи. Роль паспортної системи в забезпеченні безпеки України.

Література [7; 76; 82; 84; 89; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 17. Дозвільна система в Україні

Визначення дозвільної системи. Органи виконавчої влади, наділені повноваженнями давати дозвіл на виконання певних дій або забороняти виконання певних дій. Об'єкти правовідносин, які виникають у сфері дії дозвільної системи. Правова основа діяльності дозвільної системи в Україні. Об'єкти контролю дозвільної системи та їх класифікація. Основні завдання дозвільної системи. Функції управління дозвільною системою: попередження скоєння правопорушень у галузі дозвільної системи; контроль за виконанням правил дозвільної системи; розгляд заяв і скарг громадян. Зміст адміністративної діяльності органів, які забезпечують функціонування дозвільної системи. Видача дозволів на право купівлі, зберігання та використання вогнепальної зброї громадянам, види таких дозволів. Видача дозволів на право купівлі, зберігання та використання вогнепальної зброї організаціям, установам, відомствам. Видача дозволів на право виготовлення печаток і штампів. Видача ліцензій суб'єктам підприємницької діяльності. Види ліцензій. Можливості використання дозвільної системи в забезпеченні безпеки України. Особливості контролю за діяльністю деяких об'єктів дозвільної системи: торговельних установ, які здійснюють продаж зброї та боєприпасів; об'єктів, де зберігається вогнепальна зброя; майстерні з ремонту зброї; об'єктів, де зберігаються вибухові матеріали. Права й

обов'язки дільничного інспектора щодо здійснення функцій доз-вільної системи.

Література [28; 42; 154; 194; 202; 209; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 18. Управління у сфері юстиції

Визначення державного управління у сфері юстиції. Загальна характеристика розвитку системи юстиції. Завдання юстиції як галузі управління. Система організації управління юстицією. Основні завдання Мін'юсту України. Повноваження Мін'юсту у сфері удосконалення законодавства. Правова природа, повноваження та структура Державної судової адміністрації. Структура Мін'юсту України. Повноваження Мін'юсту України щодо керування державною виконавчою службою. Національне бюро з питань дотримання Конвенції із захисту прав і свобод людини. Повноваження Уповноваженого у справах дотримання Конвенції із захисту прав і свобод людини. Функції та структура головного управління юстиції Міністерства юстиції України. Повноваження обласних, Київського і Севастопольського міських управлінь юстиції щодо здійснення функцій загального керування нотаріатом, органами реєстрації актів громадянського стану, функції контролю. Начальник управління юстиції та його повноваження. Колегія управління юстиції та її повноваження. Структура районних, районних у містах, міських (міст обласного підпорядкування) управлінь юстиції. Функції районних, районних у містах, міських (міст обласного підпорядкування) управлінь юстиції. Компетенції районних, районних у містах, міських (міст обласного підпорядкування) управлінь юстиції. Вища рада юстиції: правова основа її діяльності та структура. Основні повноваження Вищої ради юстиції. Правозастосовна діяльність Вищої ради юстиції. Система органів реєстрації актів громадянського стану. Основні функції органів реєстрації актів громадянського стану. Правова основа діяльності цих органів. Кваліфікаційні вимоги до керівників і спеціалістів органів реєстрації актів громадянського стану; законодавчі обмеження, встановлені для них. Органи та посадові особи, які мають право здійснювати нотаріальні дії. Повноваження державних нотаріальних контор. Особливості правового статусу приватних нотаріусів. Повноваження посадових осіб органів місцевого самоврядування щодо здійснення нотаріальних дій. Повноваження консульських установ щодо вчинення нотаріальних дій. Кваліфікаційні комісії нотаріату: правові

засади діяльності, порядок формування та підпорядкування, повноваження. Національний архівний фонд. Державний нотаріальний архів. Правові основи діяльності адвокатури. Основні принципи організації адвокатури. Вимоги до осіб, які мають намір займатися адвокатською діяльністю. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури: порядок утворення, склад і структура, компетенція. Взаємодія адвокатури з Міністерством юстиції України.

Література [48; 75; 131; 155, 158; 171; 172; 213; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 19. Управління ув сфері іноземних справ

Загальна характеристика зовнішньополітичної діяльності як об'єкта державного управління. Система державних органів, що здійснюють державне управління в галузі закордонних справ. Компетенція Верховної Ради України щодо здійснення державного керування у сфері зовнішньополітичної діяльності. Компетенція Президента України щодо здійснення функцій управління в галузі зовнішньополітичної діяльності. Служба Президента України з міжнародних питань: правовий статус, компетенція, структура і організація роботи. Міністерство закордонних справ України — центральний орган державної виконавчої влади: завдання, права й обов'язки, структура. Організації, що належать до системи Міністерства закордонних справ України. Правові засади діяльності дипломатичного представництва України. Функції та структура дипломатичного представництва України. Правові засади дипломатичної служби в Україні. Підстави прийняття на дипломатичну службу. Повноваження глави дипломатичного представництва України. Правове становище торговельно-економічної місії у складі дипломатичного представництва України за кордоном. Загальна характеристика постійних представництв України при міжнародних організаціях. Правові засади діяльності консульських установ України. Система консульських установ та їх підпорядкування. Функції консула стосовно юридичних осіб України в країні перебування. Функції консула стосовно громадян України в країні перебування. Функції консула щодо виконання доручень слідчих або судових органів України. Функції консула щодо укладання та розірвання шлюбу, усиновлення, встановлення батьківства, опіки і піклування, реєстрації актів громадянського стану. Функції консула щодо майна громадян України. Функції консула з питань паспортів і віз. Компетенція консула щодо здійснення нотаріальних дій. Повноваження консула з питань

громадянства. Загальна характеристика правового статусу дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав в Україні.

Література [78; 102; 121; 125–127; 136; 150; 152; 156; 159; 171; 179; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Розділ II. Управління соціально-культурною сферою

Тема 20. Управління культурою

Визначення культури як об'єкта державного управління. Основні напрями державної політики у сфері культури. Принципи культурної політики. Права й обов'язки громадян у сфері культурної діяльності. Система державних органів у сфері управління культурною діяльністю. Верховна Рада України — суб'єкт державного регулювання у сфері культури. Повноваження Президента України щодо здійснення управлінських функцій у сфері культури. Компетенція Кабінету Міністрів України у сфері державного управління культурною діяльністю. Міністерство культури і мистецтв України — центральний орган державної виконавчої влади із спеціальними повноваженнями. Основні завдання міністерства, його права й обов'язки, підпорядкування та структура. Державна служба охорони культурної спадщини — урядовий орган державного управління у складі Міністерства культури і мистецтв; його завдання; повноваження Голови Служби. Повноваження місцевих органів виконавчої влади у сфері управління культурою. Правове становище Міжвідомчої ради з питань вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління культурною діяльністю. Правові засади діяльності Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей. Загальна характеристика Державного реєстру національного культурного надбання. Загальна характеристика адміністративно-правового статусу суб'єктів культурної діяльності. Професійний творчий працівник: правовий статус.

Література [1–4; 40; 62; 64; 68; 72; 85; 95; 167; 169; 178; 192; 193; 195; 204; 205; 217; 220; 222; 224; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 21. Управління у сфері освіти

Характеристика освіти як об'єкта державного управління. Державні гарантії реалізації права громадян на освіту. Основні засади державної політики у сфері освіти. Система органів державного управління освітою. Повноваження Верховної Ради України і Президента України у сфері управління освітою. Компетенція Кабінету Міністрів України у сфері управління освітою. Система органів державного управління у сфері освіти спеціальної компетенції. Повноваження Міністерства освіти і науки України щодо здійснення управління у сфері освіти: прогнозування і планування розвитку освіти, розробка організаційного та правового механізму її функціонування; розвиток соціальної та матеріально-технічної бази освіти; навчально-виховний процес; управління, робота з керівними та науково-педагогічними кадрами; підвищення кваліфікації і перепідготовка кадрів; міжнародне співробітництво; фінансово-господарська діяльність. Структура та організація діяльності Міністерства освіти і науки України. Повноваження міністерств і відомств, яким підпорядковані заклади освіти. Повноваження Вищої атестаційної комісії України. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління освітою. Правові засади ліцензування, атестації та акредитації навчальних закладів. Правові засади діяльності Центру з усиновлення дітей при Міністерстві освіти і науки України. Загальна характеристика адміністративно-правового статусу закладів освіти. Зміст права на самоврядування закладів освіти. Органи самоврядування закладів освіти.

Література [73; 86; 146; 149; 170; 186; 191; 199; 211; 222; 224; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 22. Управління у сфері охорони здоров'я

Визначення охорони здоров'я як об'єкта державного управління. Основні принципи державної політики в галузі охорони здоров'я. Права й обов'язки громадян у галузі охорони здоров'я. Державні гарантії права на охорону здоров'я. Компетенція Верховної Ради щодо формування державної політики охорони здоров'я. Компетенція Президента України щодо реалізації державної політики з охорони здоров'я. Компетенція Кабінету Міністрів України щодо реалізації державної політики з охорони здоров'я. Функції та повноваження центральних органів виконавчої влади. Міністерство охорони здоров'я України — спеціально уповноважений орган державної виконавчої

влади в галузі охорони здоров'я. Система закладів охорони здоров'я. Основні завдання Міністерства охорони здоров'я України. Компетенція Міністерства охорони здоров'я України. Структура Міністерства охорони здоров'я України. Контроль Міністерства охорони здоров'я України за здійсненням медичної діяльності. Правові засади діяльності Координаційного експертного комітету з питань якості та безпеки продуктів харчування при Міністерстві охорони здоров'я України. Загальна характеристика системи сертифікації інформаційних технологій в галузі охорони здоров'я та їх складових елементів. Функції органів місцевого самоврядування щодо забезпечення охорони здоров'я. Правові засади взаємодії громадян з установами охорони здоров'я. Державні гарантії щодо захисту здоров'я та життя медичних і фармацевтичних працівників. Державна санітарно-епідеміологічна служба в Україні. Система державної санітарно-епідеміологічної служби. Управління державною санітарно-епідеміологічною службою. Основні напрями діяльності державної санітарно-епідеміологічної служби. Взаємодія державної санітарно-епідеміологічної служби з іншими організаціями. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд: правові засади та об'єкти нагляду. Повноваження головного державного санітарного лікаря України. Заходи щодо припинення порушення санітарного законодавства. Оскарження рішень і дій посадових осіб, які здійснюють державний санітарно-епідеміологічний нагляд. Дисциплінарна відповідальність за порушення санітарного законодавства. Адміністративна відповідальність за порушення санітарного законодавства.

Література [5; 69; 151; 201; 214; 224; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 23. Управління у сфері науки

Загальна характеристика наукової та науково-технічної діяльності як об'єкта управління. Основні напрями державної науково-технічної політики. Принципи державного управління у сфері науки. Система державних органів з державного регулювання та управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Повноваження Верховної Ради у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Компетенція Президента України у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Повноваження та організація діяльності Ради з питань науки та науково-технічної політики при Президентові України. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері наукової та науково-технічної діяльності.

Повноваження Міністерства освіти і науки України у сфері управління науковою та науково-технічною діяльністю. Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим і Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Компетенція органів місцевого самоврядування у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Форми та методи державного регулювання та управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Правове становище та основні напрями діяльності Державного фонду фундаментальних досліджень. Державні наукові та науково-технічні програми як об'єкти державного регулювання та управління. Наукова і науково-технічна експертиза як елемент державного регулювання і управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Система науково-технічної інформації. Стандартизація, метрологічне забезпечення і сертифікація як елементи державного регулювання і управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Державна підтримка міжнародного науково-технічного співробітництва. Суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності. Адміністративно-правовий статус вченого. Адміністративно-правовий статус наукової установи. Права й обов'язки керівника наукової установи. Повноваження вченої (наукової, науково-технічної) ради наукової установи. Порядок державної атестації наукових установ. Призначення Державного реєстру наукових установ. Адміністративно-правовий статус Національного наукового центру. Роль Національної Академії наук і державних галузевих академій в управлінні наукою. Наукова та науково-технічна діяльність у системі вищої освіти. Адміністративно-правовий статус громадських наукових організацій, їх взаємодія з органами державної влади. Захист прав особи і громадянина у сфері інтелектуальної власності.

Література [6; 55; 83; 129; 149; 170; 198; 215; 216; 224; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 24. Управління в галузі праці та соціального розвитку

Загальна характеристика державної політики сприяння зайнятості населення. Організаційні, правові та економічні гарантії забезпечення охорони праці в Україні. Повноваження Верховної Ради України в галузі праці та соціального розвитку. Завдання, функції та компетенція Кабінету Міністрів України щодо здійснення державного управління в

галузі праці та соціального розвитку. Функції Президента України в галузі праці та соціального розвитку. Правові засади діяльності Національної ради соціального партнерства, її юридична природа та підпорядкування. Основні завдання, права й обов'язки Національної ради соціального партнерства. Структура та організація діяльності Національної ради соціального партнерства. Міністерство праці та соціальної політики України — орган державного управління спеціальної компетенції. Основні завдання та функції Міністерства праці та соціальної політики України. Повноваження Мінпраці України у сфері зайнятості населення та регулювання ринку праці. Повноваження Мінпраці України у сфері регулювання рівня життя населення, соціальних гарантій і демографії. Повноваження Мінпраці України у сфері оплати, нормування і стимулювання праці. Повноваження Мінпраці України у сфері регулювання соціально-трудова відносин. Повноваження Мінпраці України у сфері умов і охорони праці, пенсійного забезпечення і соціального захисту населення. Повноваження Мінпраці України у сфері співробітництва з іноземними державами і міжнародними організаціями. Контрольні повноваження Мінпраці України. Структура та організація діяльності Мінпраці України. Характеристика функцій. Компетенція Кабінету Міністрів України в галузі охорони праці. Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади в галузі охорони праці. Повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у галузі охорони праці. Повноваження служби охорони праці на підприємстві. Система органів державного нагляду за додержанням нормативних актів про охорону праці. Основні повноваження і права органів державного нагляду за охороною праці. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці. Загальна характеристика правового статусу Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. Основні функції, права й обов'язки Державного комітету України у справах національностей та міграції. Правовий статус Державного комітету у справах ветеранів. Регулювання та організація зайнятості населення. Державна служба зайнятості та її система. Обов'язки та права державної служби зайнятості. Участь підприємств, установ і організацій у реалізації державної політики зайнятості. Участь громадських організацій в управлінні у сфері праці та соціального захисту.

Література [12; 14; 26; 34; 47; 71; 109; 111; 131; 135; 138; 139; 142; 161; 162; 188; 206; 212; 218; 222; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Розділ III. Управління у сфері економіки

Тема 25. Управління промисловим комплексом України

Загальна характеристика промислового комплексу країни в умовах ринкових перетворень як об'єкта державного управління. Основні завдання та принципи промислової політики. Основні науково-технічні і виробничі пріоритети промислової політики. Стратегічні напрями промислової політики. Особливості управління процесами конверсії і диверсифікації оборонної промисловості. Особливості державного управління виробничо-технологічними комплексами. Загальна характеристика галузевого управління паливно-енергетичним, машинобудівним комплексами, комплексом з виробництва матеріалів, соціально значущими галузями промисловості. Загальна характеристика управління промисловим комплексом України на регіональному рівні. Організаційне та інституційне забезпечення реалізації державної промислової політики. Зміст державного регулювання діяльності промислового комплексу з боку Верховної Ради України. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері державного управління промисловим комплексом України. Компетенція Президента України у сфері здійснення керівництва розвитком промислового комплексу. Міністерство промислової політики України — центральний орган виконавчої влади, який здійснює міжгалузеве управління. Основні завдання та функції Міністерства промислової політики. Повноваження Міністерства промислової політики. Структура та організація діяльності Міністерства промислової політики. Місце Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України в системі органів державного управління промисловим комплексом. Основні завдання та функції Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України. Повноваження Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України. Склад і організація діяльності Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України. Правовий статус Міжвідомчої комісії з питань координації діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, пов'язаної з реалізацією Концепції державної промислової політики. Особливості державного управління промислово-фінансовими групами в Україні. Основні напрями діяльності та повноваження Міжвідомчої комісії з питань формування промислово-фінансових груп. Основи правового

регулювання, повноваження, склад та організація діяльності міжвідомчої комісії з питань демонополізації економіки. Компетенція органів виконавчої влади щодо розвитку та підтримки підприємництва в Україні. Організаційно-правові засади управління власністю. Поняття, мета, види та правова основа приватизації. Правовий статус Фонду державного майна України. Повноваження Фонду державного майна України у здійсненні державної політики у сфері приватизації державного майна. Організаційно-правові основи економічної конкуренції в Україні. Антимонопольний комітет України: структура, функції та повноваження. Повноваження державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва.

Література [9; 13; 15; 20; 23; 25; 27; 36; 37; 49; 50; 57; 65; 77; 81; 88; 92–94; 100; 113; 116; 118; 122; 126; 143; 144; 164; 182–184; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 26. Управління агропромисловим комплексом

Характеристика агропромислового комплексу як об'єкта державного управління. Правова основа організації та діяльності агропромислового комплексу країни. Характеристика основних об'єктів управління у сфері агропромислового комплексу. Особливості державного управління селянським (фермерським) господарством як однієї з форм господарювання в агропромисловому комплексі. Верховна Рада України — суб'єкт державного регулювання відносин, що виникають в агропромисловому комплексі. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління агропромисловим комплексом. Компетенція Президента України щодо здійснення керівництва агропромисловим комплексом. Основні напрями діяльності Комісії з питань аграрної політики при Президентові України. Міністерство аграрної політики України — центральний орган виконавчої влади із здійснення державної політики у сфері сільського господарства, садівництва, виноградарства, харчової, переробної та виноробної промисловості. Основні завдання Міністерства аграрної політики України. Функції та компетенція Міністерства аграрної політики України. Структура та організація діяльності Міністерства аграрної політики України. Правові основи діяльності Державного комітету рибного господарства України. Основні завдання, функції, компетенція, структура та організація діяльності Державного комітету рибного господарства України. Основні завдання, функції, компетенція, структура та організація діяльності Державного департаменту ветеринарної медицини. Роль територіальних

органів виконавчою влади у здійсненні державного управління у сфері агропромислового комплексу.

Література [60; 67; 108; 110; 114; 115; 132; 140; 141; 145; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 27. Управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки

Загальна характеристика навколишнього середовища як об'єкта державного управління та регулювання. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища. Безпосередні об'єкти охорони навколишнього природного середовища. Екологічні права й обов'язки громадян, гарантії екологічних прав громадян. Компетенція Верховної Ради України у галузі охорони навколишнього природного середовища. Компетенція Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Повноваження місцевих рад у галузі охорони навколишнього природного середовища. Компетенція Президента України щодо здійснення контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища. Основні напрями діяльності, компетенція Державного комітету ядерного регулювання України. Компетенція Кабінету Міністрів України у галузі охорони навколишнього природного середовища. Компетенція Уряду Автономної Республіки Крим у галузі охорони навколишнього природного середовища. Компетенція виконавчих і розпорядчих органів місцевих рад у галузі охорони навколишнього природного середовища. Система спеціально уповноважених органів державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Завдання, функції, повноваження, структура та організація діяльності Міністерства екології та природних ресурсів України. Повноваження та організація діяльності Головної державної інспекції Міністерства екології та природних ресурсів України. Порядок формування та використання коштів позабюджетного фонду регулювання ядерної та радіаційної безпеки Міністерства екології та природних ресурсів України. Повноваження та організація діяльності територіальних органів Міністерства екології та природних ресурсів України. Повноваження Національного космічного агентства України. Повноваження Державного комітету лісового господарства України у сфері управління природними ресурсами. Основні завдання, функції, повноваження, організація діяльності Державного комітету України по земельних ресурсах. Роль Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації у здійсненні

державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Повноваження громадських об'єднань у галузі охорони навколишнього середовища.

Література [134; 137; 148, 175; 176; 207; 208; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 28. Управління транспортом і зв'язком

Характеристика транспортного комплексу України як об'єкта державного управління. Повноваження Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо здійснення державного регулювання та державного управління транспортом. Основні напрями діяльності, функції, компетенція, структура та організація діяльності Міністерства транспорту України як спеціально уповноваженого органу державного управління транспортом. Правові основи організації та діяльності Державної служби автомобільних доріг України. Єдина національна система зв'язку як об'єкт управління. Верховна Рада України — орган державного регулювання у сфері зв'язку. Повноваження Кабінету Міністрів України щодо державного управління у сфері зв'язку. Основні завдання, функції, повноваження та організація діяльності Державного комітету зв'язку та інформації України. Повноваження Головного управління з питань радіочастот при Кабінеті Міністрів України. Управління відомчими мережами зв'язку, мережами технологічного зв'язку та мережами зв'язку подвійного призначення. Повноваження місцевих рад щодо управління зв'язком. Повноваження Антимонопольного комітету України щодо забезпечення антимонопольних правил у сфері зв'язку. Ліцензування видів діяльності в галузі зв'язку — вид державного контролю у сфері зв'язку. Повноваження Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Правові засади діяльності та компетенція Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення.

Література [18; 31; 33; 133; 168; 185; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 29. Управління фінансами

Загальна характеристика організаційно-правової системи управління фінансами. Компетенція Верховної Ради України в цій сфері економічної діяльності. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління фінансами і кредитом. Повноваження Президента України у сфері управління фінансами і кредитом. Підпорядкування

Міжвідомчої консультативної ради з питань діяльності банків. Міністерство фінансів України — центральний орган виконавчої влади спеціальної компетенції. Основні завдання Міністерства фінансів України. Повноваження Міністерства фінансів України у галузі складання і виконання державного бюджету. Компетенція Міністерства фінансів України в галузі формування та реалізації податкової політики. Взаємодія Міністерства фінансів України з контрольно-ревізійною службою. Компетенція Міністерства фінансів України щодо бухгалтерського обліку та звітності на підприємствах. Контрольні функції Міністерства фінансів України. Повноваження Міністерства у сфері управління державним майном. Права Міністерства фінансів України. Організація діяльності Міністерства фінансів України та його структура. Правовий статус Державного казначейства України. Основні завдання Державного казначейства України. Система органів, що входять до складу Державного казначейства України. Основні завдання Державного казначейства України. Повноваження Головного управління Державного казначейства України. Права й обов'язки регіональних органів Державного казначейства України. Організація діяльності та структури Державного казначейства України. Правові основи організації та діяльності Національного банку України. Основні завдання Національного банку України. Функції і права Національного банку України. Взаємодія Національного банку України з іншими органами державного управління у сфері фінансів і кредиту. Мережа та керівні органи Національного банку України. Повноваження Голови Правління Національного банку України. Компетенція Правління Національного банку України. Правові засади функціонування депозитарію Національного банку України. Правові засади, основні завдання, функції та права регіонального управління Національного банку України. Функції та основні напрями діяльності Національної платіжної ради при Національному банку України. Правові засади діяльності Головного контрольно-ревізійного управління України. Основні завдання, функції та права Головного контрольно-ревізійного управління України, система його органів. Правовий статус Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Система органів контрольно-ревізійної служби в Україні та їх повноваження. Державні гарантії забезпечення діяльності працівників контрольно-ревізійної служби в Україні. Правовий статус Рахункової палати України. Завдання, принципи діяльності, функції та повноваження Рахункової палати України. Структура та організація діяльності Рахункової палати України. Державні гарантії забезпечення діяльності Рахункової палати

України. Правові засади регулювання діяльності державної податкової служби України.

Структура та завдання державної податкової служби України. Функції, права й обов'язки державних податкових інспекцій. Службові особи державних податкових інспекцій, їх правовий та соціальний захист. Загальна характеристика державного управління у сфері видобутку, виробництва, використання, зберігання дорожніх металів і дорогоцінного каміння та контролю за операціями з ними.

Література [10; 17; 90; 123; 153; 163; 187; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

Тема 30. Управління в галузі зовнішньоекономічної діяльності

Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності як об'єкта державного управління. Основні принципи державної політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Організаційно-правові гарантії, що забезпечують реалізацію права на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Зміст державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Система органів державного регулювання та державного управління зовнішньоекономічною діяльністю. Компетенція Верховної Ради України щодо здійснення державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері державного управління зовнішньоекономічною діяльністю. Функції, права й обов'язки Міністерства економіки України у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Роль Державної митної служби України в забезпеченні державного контролю у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Основні завдання, функції, права й обов'язки Державної митної служби України. Структура та організація діяльності Державної митної служби України. Компетенція Національного банку України у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Система органів місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю та їх компетенція. Повноваження Антимонопольного комітету України у сфері державного управління зовнішньоекономічною діяльністю. Контрольні функції держави за здійсненням зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами підприємництва. Правовий статус торгівельно-економічної місії у складі дипломатичного представництва України за кордоном. Державний контроль за діяльністю торгово-промислових палат.

Література [32; 37; 38; 231; 233; 237; 241; 243; 248; 272; 273; 282; 299; 300]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Права державних службовців.
2. Особливості вступу на державну службу та підстави припинення державно-службових відносин.
3. Державний службовець: поняття, ознаки, види.
4. Інститут державної служби: поняття та зміст.
5. Адміністративно-правовий статус біженців: поняття та зміст.
6. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян: поняття та зміст.
7. Адміністративно-правовий статус іноземців: поняття та зміст.
8. Адміністративно-правовий статус громадян України: поняття та зміст.
9. Методи державного управління: поняття та види.
10. Форми державного управління: поняття та види.
11. Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин.
12. Структура адміністративно-правових відносин.
13. Дія адміністративної норми у часі, просторі та за колом осіб.
14. Адміністративно-правові відносини: поняття, особливості та види.
15. Реалізація норм адміністративного права.
16. Джерела адміністративного права.
17. Види норм адміністративного права.
18. Структура норм адміністративного права.
19. Основні завдання науки адміністративного права в умовах здійснення адміністративної реформи.
20. Норми адміністративного права: поняття та особливості.
21. Взаємозв'язок адміністративного права з іншими галузями права.
22. Система адміністративного права.
23. Загальна характеристика управлінських відносин.
24. Метод адміністративного права: поняття та властивості.
25. Предмет адміністративного права.
26. Принципи державного управління.
27. Державне управління як вид соціального управління.
28. Функції державного управління.
29. Соціальне управління: поняття, основні риси та види.
30. Визначення категорії “управління” та основні риси, що її характеризують.
31. Обов'язки державних службовців.
32. Етичні вимоги до державних службовців.

33. Юридична відповідальність державних службовців.
34. Правові заборони та обмеження для державних службовців.
35. Поняття режиму законності в державному управлінні та умови її забезпечення.
36. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність та підстави звільнення від адміністративної відповідальності.
37. Характеристика об'єкта та об'єктивної сторони адміністративного проступку.
38. Характеристика суб'єктів і суб'єктивної сторони адміністративного проступку.
39. Адміністративне правопорушення: поняття, елементи юридичного складу.
40. Повноваження місцевих державних адміністрацій.
41. Поняття та особливості адміністративної відповідальності.
42. Місцеві державні адміністрації: правова природа та порядок формування.
43. Центральні органи виконавчої влади: поняття та види.
44. Взаємодія Кабінету Міністрів України з Радою міністрів Автономної Республіки Крим і місцевими державними адміністраціями.
45. Взаємодія Кабінету Міністрів України з Президентом України.
46. Повноваження Кабінету Міністрів України щодо керування системою органів виконавчої влади.
47. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері зовнішньої політики, національної безпеки та обороноздатності.
48. Повноваження Кабінету Міністрів у сфері соціальної політики, охорони здоров'я, освіти, науки, культури та охорони навколишнього середовища.
49. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері правової політики, законності, забезпечення прав і свобод людини і громадянина.
50. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері економіки і фінансів.
51. Кабінет Міністрів України: правова природа, порядок формування, структура.
52. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади.
53. Види органів виконавчої влади.
54. Конституційний нагляд за законністю в державному управлінні.
55. Органи виконавчої влади: поняття та ознаки.
56. Адміністративний нагляд за законністю в державному управлінні.

57. Судовий нагляд за законністю в державному управлінні.
58. Нагляд за законністю в державному управлінні: поняття, особливості, види.
59. Прокурорський нагляд за законністю в державному управлінні та його види.
60. Відомчий контроль за додержанням законності в державному управлінні.
61. Президентський контроль за додержанням законності в державному управлінні.
62. Парламентський контроль за законністю в державному управлінні.
63. Урядовий контроль за додержанням законності в державному управлінні.
64. Контроль за законністю в державному управлінні та його види.
65. Система гарантій законності.
66. Система адміністративних стягнень: поняття та основні риси.
67. Адміністративні стягнення, які накладаються виключно судом: види та їх характеристика.
68. Порівняльний аналіз таких категорій, як “реквізиція”, “оплатне вилучення предмета, що став знаряддям вчинення або безпосереднім об’єктом адміністративного правопорушення”, “конфіс-кація предмета, що став знаряддям вчинення або безпосереднім об’єктом адміністративного правопорушення”.
69. Адміністративний штраф та його відмінність від аналогічних видів державного примусу в кримінальному та цивільному праві.
70. Адміністративний процес: поняття, особливості та структура.
71. Система органів державного управління в галузі зовнішньоекономічної діяльності.
72. Органи спеціальної компетенції щодо здійснення державної політики у сфері фінансів і кредиту.
73. Структура та повноваження Міністерства внутрішніх справ України.
74. Система органів управління внутрішніми справами.
75. Повноваження органів управління юстиції щодо організації діяльності нотаріальної служби.
76. Взаємодія органів управління юстиції з адвокатурою.
77. Органи реєстрації актів громадянського стану: система та компетенція.
78. Повноваження Вищої Ради юстиції щодо здійснення управління у сфері юстиції.

79. Функція та структура Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських управлінь юстиції.
80. Структура, функції та компетенція районних, районних у містах, міських управлінь юстиції.
81. Міністерство юстиції: структура, функції та компетенція.
82. Державне управління у сфері юстиції: поняття, загальна характеристика.
83. Структура і функції Міністерства закордонних справ України.
84. Органи Міністерства закордонних справ України за кордоном.
85. Управління у сфері соціального захисту населення.
86. Повноваження Прикордонних військ України та митних органів щодо здійснення адміністративно-правових режимів, встановлених на державному кордоні.
87. Державний комітет у справах охорони державного кордону: правова природа та компетенція.
88. Загальна характеристика адміністративно-правових режимів, встановлених на державному кордоні.
89. Компетенція Служби безпеки України.
90. Загальна характеристика управління транспортом.
91. Система державних органів щодо забезпечення національної безпеки України.
92. Загальна характеристика агропромислового комплексу України.
93. Міністерство оборони України — орган державного управління Збройними силами України.
94. Управління Збройними силами України: поняття, принципи, система спеціальних органів управління.
95. Система органів державної влади і управління щодо забезпечення оборони України.
96. Законність, самостійність і незалежність як принципи адміністративного процесу.
97. Загальна характеристика провадження у справах з адміністративних правопорушень.
98. Рівність сторін і змагальність як принципи адміністративного процесу.
99. Провадження у справах про звернення громадян.
100. Адміністративне провадження: поняття, види, структура.
101. Загальна характеристика управління в галузі охорони здоров'я.
102. Система, принципи організації і діяльності та завдання органів міліції.

103. Повноваження державних органів управління освітою.
104. Загальна характеристика управління використанням і охороною природних ресурсів.
105. Органи фінансового контролю в системі державного управління фінансами та кредитом.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Мета контрольної роботи з курсу “Адміністративне право України” — закріпити здобуті студентами теоретичні знання та перевірити рівень їх знань.

Варіант контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Б	1
В, Г	2
Д, Ж	3
З, І	4
Ї, К	5
Л, М	6
Н, О	7
П, Р	8
С, Т	9
У, Я	10

Кожний варіант контрольної роботи містить два теоретичних питання та дві задачі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Розкрийте особливості, характерні для державного управління.
2. Охарактеризуйте організацію, завдання та основні функції міліції.

Задача 1

Призначений міністром економіки України Петренко розпочав свою роботу з того, що видав наказ про звільнення з роботи керівника прес-

служби міністерства, радника колишнього міністра і начальника управління кадрів.

Проаналізуйте дії міністра.

Задача 2

Громадянин Іваненко, на якого напав озброєний бандит, спустив з повідка свою собаку. Собака покусала нападника, порвала його одягу.

Чи підлягає Іваненко відповідальності за ст. 154 ч. II КпАП України (вигулювання собак без повідків і намордників), що спричинило заподіяння шкоди здоров'ю людей або їх майну? Чому Ви так вважаєте?

Варіант 2

1. Дайте визначення предмета адміністративного права.
2. Розкрийте основи організації оборони України.

Задача 1

За фактом ДТП 22 вересня було порушено кримінальну справу. У процесі розслідування визнано, що водій скоїв не злочин, а адміністративне правопорушення. 20 листопада справу припинили, а матеріали переслали в ДАІ для вирішення питання про притягнення водія до адміністративної відповідальності. У ДАІ матеріали надійшли 2 грудня.

Чи можна накласти адміністративне стягнення на водія?

Задача 2

Державний службовець 5-ї категорії придбав у поточному році автомобіль, але зареєстрував його на свою дружину. Через кілька років йому запропонували зайняти посаду першого заступника голови Вінницької обласної держадміністрації (2-га категорія посад службовців).

Відомості якого характеру стосовно майнового стану він повинен подати?

Варіант 3

1. Дайте визначення норм адміністративного права, розкрийте їх особливості та наведіть критерії класифікації.
2. Охарактеризуйте систему, принципи діяльності та компетенцію Служби безпеки України.

Задача 1

Начальник Красилівського райвідділу внутрішніх справ 10 серпня відмовив громадянину П. у видачі дозволу на придбання мисливської рушниці. Вважаючи відмову необґрунтованою, 20 серпня П. оскаржив це рішення до УМВС у Хмельницькій області. Відповіді до 14 жовтня не одержав.

Якими можуть бути подальші дії громадянина?

Задача 2

Голова обласної державної адміністрації наклав резолюцію на рішення голови районної державної адміністрації: “Скасувати як таке, що суперечить Конституції та законам України”.

Охарактеризуйте правомірність такого рішення.

Варіант 4

1. Дайте визначення адміністративної відповідальності, розкрийте її особливості та підстави.
2. Розкрийте поняття та організацію санітарно-епідеміологічного нагляду.

Задача 1

Громадянин України К. подав документи до конкурсної комісії на зайняття посади завідувача сектору Адміністрації Президента України (3-тя категорія посад державних службовців). Конкурсна комісія, посилаючись на наявність у неї даних про те, що дружина та діти К. мають власні квартири і вклади в банках, зажадала від К. подання згаданих відомостей. К. відмовився, тому комісія відмовила йому у розгляді документів.

Вирішіть питання про законність рішення комісії.

Задача 2

У жовтні Верховна Рада України схвалила Програму діяльності Кабінету Міністрів України. А в лютому наступного року, проаналізувавши ситуацію в економіці, Верховна Рада вирішила винести на розгляд питання про відповідальність Кабінету Міністрів України (“за” проголосувало 170 депутатів, бо аналогічне рішення розглядалось ще на минулій осінній сесії).

Проаналізуйте рішення Верховної Ради України.

Варіант 5

1. Охарактеризуйте систему та компетенцію органів управління освітою.
2. Які заходи впливу можуть застосовуватися стосовно неповнолітніх у віці від 16 до 18 років? Розкрийте їх зміст.

Задача 1

Розглянувши справу про злісну непокору працівнику міліції з боку 17-річного студента П., суддя присудив його до штрафу. Адвокат П. подав скаргу на цю постанову судді, мотивуючи її тим, що стосовно П. можна було б застосувати заходи впливу, передбачені ст. 24¹ КпАП України, зважаючи на його неповноліття.

Проаналізуйте ситуацію з юридичного погляду.

Задача 2

Верховна Рада України прийняла Закон “Про Кабінет Міністрів України” і направила його на підпис Президенту України. Через 10 днів Президент повернув Закон зі своїми зауваженнями до Верховної Ради України. Але Верховна Рада при повторному розгляді прийняла Закон у тій же редакції більшістю голосів: “за” проголосувало 280 з присутніх 400 депутатів.

Проаналізуйте ситуацію з юридичного погляду.

Варіант 6

1. Охарактеризуйте систему та адміністративно-правовий статус органів управління юстиції.
2. Назвіть обставини, які зазначені в КпАП як обтяжуючі, та розкрийте їх зміст.

Задача 1

Голова адміністративної комісії оголосив догану вчительці за те, що вона переводила школярів через дорогу в невстановленому місці, а на зауваження працівників міліції не реагувала.

Проаналізуйте ситуацію з юридичного погляду.

Задача 2

Водій через нагальну потребу допомоги жінці, яка потрапила в аварію і потребувала негайної медичної допомоги, їхав з перевищенням швидкості і був зупинений працівником ДАІ.

Чи підлягає водій відповідальності за ст. 122 КпАП України (перевищення водіями транспортних засобів швидкості руху)? Чому Ви так вважаєте?

Варіант 7

1. Дайте визначення адміністративного процесу та розкрийте його особливості.
2. Охарактеризуйте компетенцію органів, які здійснюють управління у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Задача 1

Військовослужбовець К., який перебував у короткостроковій відпустці у своїх батьків, розпивши разом зі своїм шкільним другом у місцевому кафе пляшку горілки, почав співати непристойні пісні, нецензурно висловлюватися.

До якого виду відповідальності може бути притягнений К.? Чому?

Задача 2

Районна рада висловила недовіру голові райдержадміністрації (“за” проголосувало 23 депутата з 30). Президент України рішення про відставку голови не прийняв і дав обґрунтовану відмову.

Проаналізуйте ситуацію з юридичного погляду.

Варіант 8

1. Дайте визначення адміністративного провадження, розкрийте його особливості, наведіть критерії класифікації.
2. Охарактеризуйте адміністративно-правові режими, встановлені на державному кордоні.

Задача 1

Громадянин П., перебуваючи у нетверезому стані, чіплявся до громадян, нецензурно лаявся. Його було притягнуто до відповідальності за ст. 173 КпАП України (дрібне хуліганство). Враховуючи, що за подібні дії П. вже притягувався до відповідальності, до нього застосували адміністративний арешт. П. оскаржив постанову, посилаючись на те, що він інвалід III групи.

Проаналізуйте ситуацію.

Задача 2

Кабінет Міністрів України скасував рішення Ради міністрів Автономної Республіки Крим як таке, що суперечить законодавству.

Чи правомірне рішення Кабінету Міністрів України? Чому Ви так вважаєте?

Варіант 9

1. Розкрийте поняття та особливості міжгалузевого управління.
2. Охарактеризуйте систему та адміністративно-правовий статус органів управління закордонними справами.

Задача 1

За керування автомобілем у стані сп'яніння, громадянин Л. був позбавлений права керування автомобілем строком на один рік. Л. оскаржив постанову, аргументуючи скаргу тим, що користується автомобілем у зв'язку з інвалідністю.

Проаналізуйте ситуацію з юридичного погляду.

Задача 2

Громадянин Н., перебуваючи у громадському місці у п'яному вигляді, вів себе зухвало, порушував громадський порядок, на зауваження працівника міліції, який прибув, не реагував, відмовився пройти з ним у приміщення дільничного пункту, виражався нецензурними словами.

Як кваліфікувати дії Н.?

Який порядок накладення адміністративних стягнень при множинності правопорушень?

Варіант 10

1. Охарактеризуйте форми державного управління.
2. Охарактеризуйте систему та компетенцію органів управління культурою.

Задача 1

Працюючи у приватній фірмі “Оріон” водієм, гр-н Цвіркун вчинив ДТП, внаслідок чого автомобіль фірми був пошкоджений. Директор фірми вилучив у Цвіркуна паспорт і сказав, що не поверне паспорт і не розрахує Цвіркуна доти, поки той не відремонтує автомобіль.

Чи є в діях директора фірми склад правопорушення?

Задача 2

Перебуваючи разом з делегацією на запрошення німецької сторони у ФРН, начальник фінансово-економічного управління Мінагропрому України В. відкрив у одному з банків м. Дрездена валютний рахунок на 4 тис. марок.

Після повернення в Україну В. нікуди не повідомив про відкриття валютного рахунка в іноземному банку, поки через три місяці цей факт не став відомим працівникам СБУ.

Як має вирішуватися питання про відповідальність В.?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні нормативні джерела

Закони України та Постанови Верховної Ради України

1. Декларація “Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні” від 15 грудня 1992 р. // ВВР України. — 1993. — № 16. — Ст. 166.
2. Закон України “Про музеї та музейну справу” від 29.06.95 № 949/958.
3. Закон України “Про туризм” від 15.09.95 № 324/95-ВР.
4. Закон України “Основи законодавства України про культуру” від 14 лютого 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 21. — Ст. 294.
5. Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров’я” від 19 листопада 1992 р. // ВВР України. — 1993. — № 4. — Ст. 19.
6. Закон України “Про авторське право та суміжні права” (у ред. закону від 11 липня 2001 р.) // ВВР України. — 2001. — № 43. — Ст. 214.
7. Закон України “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі” від 1 грудня 1994 р. // ВВР України. — 1994. — № 52. — Ст. 455.
8. Закон України “Про альтернативну (невійськову) службу” від 12 грудня 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 15. — Ст. 188.
9. Закон України “Про Антимонопольний комітет України” від 26 листопада 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 50. — Ст. 472.

10. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 р. // ВВР України. — 2001. — № 5–6. — Ст. 30.
11. Закон України “Про біженців” від 21 червня 2001 р. // ВВР України. — 2001. — № 47. — Ст. 250.
12. Закон України “Про видобування і переробку уранових руд” від 19 листопада 1997 р. // ВВР України. — 1998. — № 11–12. — Ст. 39.
13. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 14 травня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 31. — Ст. 440.
14. Закон України “Про відпустки” від 15 листопада 1996 р. // ВВР України. — 1997. — № 2. — Ст. 4.
15. Закон України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 49 — Ст. 682.
16. Закон України “Про державний кордон України” від 4 листопада 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 2. — Ст. 5.
17. Закон України “Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” від 26 січня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 13. — Ст. 110.
18. Закон України “Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів” від 23 вересня 1997 р. // ВВР України. — 1997. — № 50. — Ст. 302.
19. Закон України “Про державну службу” від 16 грудня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 52. — Ст. 490.
20. Закон України “Про державну статистику” від 17 вересня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 43. — Ст. 608.
21. Закон України “Про державну таємницю” від 21 січня 1994 р. // ВВР України. — 1994. — № 16. — Ст. 93.
22. Закон України “Про дорожній рух” від 30 червня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 31. — Ст. 338.
23. Закон України “Про електроенергетику” від 16 жовтня 1997 р. // ВВР України. — 1998. — № 1. — Ст. 1.
24. Закон України “Про загальний військовий обов’язок і військову службу” від 25 березня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 27. — Ст. 385.
25. Закон України “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон” від 13 жовтня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 50. — Ст. 676.
26. Закон України “Про зайнятість населення” від 1 березня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 14. — Ст. 170.

27. Закон України “Про захист економічної конкуренції” від 11 січня 2001 р. // ВВР України. — 2001. — № 12. — Ст. 64.
28. Закон України “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними” від 15 лютого 1995 р. // ВВР України. — 1995. — № 10. — Ст. 62.
29. Закон України “Про Збройні Сили України” від 6 грудня 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 9. — Ст. 108.
30. Закон України “Про звернення громадян” від 2 жовтня 1996 р. // ВВР України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.
31. Закон України “Про зв’язок” від 16 травня 1995 р. // ВВР України. — 1995. — № 20. — Ст. 143.
32. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 29. — Ст. 377.
33. Закон України “Про інформацію” від 2 жовтня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 48. — Ст. 650.
34. Закон України “Про колективні договори і угоди” від 1 липня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 36. — Ст. 361.
35. Закон України “Про Конституційний Суд України” від 16 жовтня 1996 р. // ВВР України. — 1996. — № 49. — Ст. 272.
36. Закон України “Про лізинг” від 16 грудня 1997 р. // ВВР України. — 1998. — № 16. — Ст. 68.
37. Закон України “Про митну справу в Україні” від 25 червня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 44. — Ст. 544.
38. Закон України “Про міжнародні договори України” від 22 грудня 1993 р. // ВВР України. — 1994. — № 10. — Ст. 45.
39. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р. // ВВР України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
40. Закон України “Про національні меншини в Україні” від 25 червня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 36. — Ст. 529.
41. Закон України “Про об’єднання громадян” від 16 червня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 34. — Ст. 504.
42. Закон України “Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів” від 15 лютого 1995 р. // ВВР України. — 1995. — № 10. — Ст. 60.
43. Закон України “Про оборону України” від 6 грудня 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 9. — Ст. 106.
44. Закон України “Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх” від 24 січня 1995 р. // ВВР України. — 1995. — № 6. — Ст. 35.

45. Закон України “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю” від 30 червня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 35 — Ст. 358.
46. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” від 25 червня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 41. — Ст. 546.
47. Закон України “Про охорону праці” від 14 жовтня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 49. — Ст. 668.
48. Закон України “Про перелік міністерств та інші центральні органи державного управління Української РСР” від 13 травня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 26. — Ст. 290.
49. Закон України “Про підприємництво” від 7 лютого 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 14. — Ст. 168.
50. Закон України “Про підприємства в Україні” від 27 березня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 24. — Ст. 272.
51. Закон України “Про пожежну безпеку” від 17 грудня 1993 р. // ВВР України. — 1994. — № 5. — Ст. 21.
52. Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану” від 16 березня 2000 р. // ВВР України. — 2000. — № 23. — Ст. 176.
53. Закон України “Про правовий статус іноземців” від 4 лютого 1994 р. // ВВР України. — 1994. — № 23. — Ст. 161.
54. Закон України “Про прикордонні війська України” від 4 листопада 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 2. — Ст. 7.
55. Закон України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” від 11 липня 2001 р. // ВВР України. — 2001. — № 48. — Ст. 253.
56. Закон України “Про прокуратуру” від 5 листопада 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 53. — Ст. 793.
57. Закон України “Про промислово-фінансові групи в Україні” від 21 листопада 1995 р. // ВВР України. — 1996. — № 23. — Ст. 88.
58. Закон України “Про професійних творчих працівників та творчі спілки” від 7 жовтня 1997 р. // ВВР України. — 1997. — № 52. — Ст. 312.
59. Закон України “Про свободу совісті та релігійні організації” від 23 квітня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 25. — Ст. 283.
60. Закон України “Про селянське (фермерське) господарство” від 20 грудня 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 14. — Ст. 187.
61. Закон України “Про Службу безпеки України” від 25 березня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 27. — Ст. 382.

62. Закон України “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні” від 5 лютого 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 16. — Ст. 167.
63. Закон України “Про статус суддів” від 15 грудня 1992 р. // ВВР України. — 1993. — № 8. — Ст. 56.
64. Закон України “Про телебачення і радіомовлення” від 21 грудня 1993 р. // ВВР України. — 1994. — № 10. — Ст. 43.
65. Закон України “Про торгово-промислові палати України” від 2 грудня 1997 р. // ВВР України. — 1998. — № 13. — Ст. 52.
66. Закон України “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини” від 23 грудня 1997 р. // ВВР України. — 1998. — № 20. — Ст. 99.
67. Закон України “Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини” від 23 грудня 1997 р. // ВВР України. — 1998. — № 19. — Ст. 98.
68. Закон України “Основи законодавства України про культуру” від 14 лютого 1992 р. № 2117-ВР // ВВР України. — 1992. — № 21. — Ст. 294.
69. Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров’я” від 19 листопада 1992 р. // ВВР України. — 1993. — С. 19.
70. Закон України “Про військову службу правопорядку у Збройних Силах України” від 7 березня 2002 р.
71. Закон України “Про благодійництво та благодійні організації” від 16 вересня 1997 р. № 531/97-ВР.
72. Закон України “Про вивчення, введення та повернення культурних цінностей” від 21 вересня 1999 р.
73. Закон України “Про вищу освіту” від 17.01.02 № 2984-III // ВВР України. — 2002. — № 20. — С. 134.
74. Закон України “Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України” від 26 березня 1992 р. № 2235/ХІІ // ВВР України. — 1992 — № 29. — Ст. 397.
75. Закон України “Про державну виконавчу службу” // ВВР України. — 1998. — № 36/37. — Ст. 243.
76. Закон України “Про судоустрій України” від 07.02.02.
77. Закон України “Про державну програму приватизації” від 12.02.98 № 124/98-ВР.
78. Закон України “Про дипломатичну службу” від 20 вересня 2001 р. // ВВР України. — 2002. — № 5. — С. 29.

79. Закон України “Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України” від 10 січня 2002 р. № 2925/III // ВВР України. — 2002. — № 16. — Ст. 115.
80. Закон України “Про запобіжне затримання особи” від 29.07.94 № 150/94-ВР // ВВР України. — 1994. — № 38. — Ст. 346.
81. Закон України “Про захист від недобросовісної конкуренції” від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР // ВВР України. — 1996. — № 36. — С. 164.
82. Закон України “Про міліцію” від 1991.
83. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність від 1 грудня 1998 р. // ВВР України. — 1999. — № 2–3. — С. 20.
84. Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність” // ВВР України. — 1992. — № 22. — Ст. 303.
85. Закон України “Про охорону культурної спадщини” від 08.06.2000 № 1805-III.
86. Закон України “Про позашкільну освіту” від 22.06.2000 № 1841-III // ВВР України. — 2000. — № 46. — С. 393.
87. Закон України “Про політичні партії в Україні” від 5 квітня 2001 р. // ВВР України. — 2001 — № 25. — С. 118.
88. Закон України “Про приватизацію державного майна” від 04.03.92 № 2136-XII.
89. Закон України “Про раду Національної безпеки і оборони України” від 05.03.98.
90. Закон України “Про Рахункову палату” від 11.07.96 № 315/96-ВР // ВВР України. — 1996. — № 43. — Ст. 212.
91. Закон України “Про службу в органах місцевого самоврядування” від 7 червня 2001 р. // ВВР України. — 2001. — № 33. — С. 175.
92. Закон України “Про товарну біржу” від 10.12.91 № 1956-XII // ВВР України. — 1992. — № 10. — Ст. 139.
93. Закон України “Про торгово-промислові палати в Україні” від 02.12.97 № 671/97-ВР.
94. Закон Української РСР “Про власність” від 7 лютого 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 20. — Ст. 249.
95. Конституція України: Прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // ВВР України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
96. Концепція національної безпеки України: Затв. ПВРУ від 16.01.97.
97. Постанова Верховної Ради України “Про затвердження Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в

Україні” від 17 грудня 1993 р. // ВВР України. — 1994. — № 6. — Ст. 30.

98. *Постанова* Верховної Ради України “Про затвердження Положення про матеріальну відповідальність військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі” від 23 червня 1995 р. // ВВР України. — 1995. — № 25. — Ст. 193.
99. *Постанова* Верховної Ради України “Про державну програму боротьби із злочинністю” від 25 червня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 27. — Ст. 285.
100. *Постанова* Верховної Ради України “Про Тимчасове положення про Фонд державного майна України” від 7 липня 1992 р. № 2558-ХІІ.
101. *Постанова* Верховної Ради України “Про затвердження дисциплінарного Статуту прокуратури України” // ВВР України. — 1992. — № 4. — Ст. 14.
102. *Постанова* Верховної Ради України “Про основні напрямки зовнішньої політики України” від 18.02.93.
103. *Постанова* Президії Верховної Ради Української РСР “Про статус Академії наук України” від 17 січня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 6. — Ст. 40.
104. *Постанова* Президії ВРУ Української РСР “Про статус Академії наук Української РСР” // ВВР України. — 1991. — № 6. — С. 40.
105. *Закон* України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” від 20 грудня 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 15. — С. 190.

106. Кодекси

107. *Кодекс* України про адміністративні правопорушення: Наук.-практ. коментар. — К., 1991.
108. *Кодекс* України про адміністративні правопорушення (із змін. на 20.02.03).
109. *Водний кодекс* України // ВВР України. — 1995. — № 24. — Ст. 189 (із змін. на 26.12.02).
110. *Житловий кодекс* Української РСР // ВВР України. — 1983. — № 28. — Ст. 574 (із змін. на 02.03.2000).
111. *Земельний кодекс* України // ВВР України. — 2002. — № 3–4. — Ст. 27 (із змін. на 20.12.01).
112. *Кодекс законів про працю* України // ВВР України. — 1971. — Дод. до № 50. — Ст. 375 (із змін. на 06.02.03).

113. *Сімейний кодекс України* // ВВР України. — 2002. — № 21–22. — Ст. 135 (із змін. на 26.12.02).
114. *Кодекс торговельного мореплавства України* // ВВР України. — 1995. — № 47. — Ст. 349 (із змін. на 21.10.97).
115. *Кодекс України про надра* // ВВР України. — 1994. — № 36. — Ст. 340 (із змін. на 26.12.02).
116. *Лісовий кодекс України* // ВВР України. — 1992. — № 6. — Ст. 56 (із змін. на 07.03.02).
117. *Митний кодекс України* // ВВР України. — 2002. — № 38–39. — Ст. 288.
118. *Повітряний кодекс України* // ВВР України. — 1993. — № 25. — Ст. 274 (із змін. на 15.12.99).
119. *Господарський процесуальний кодекс України* // ВВР України. — 1992. — № 6. — Ст. 56 (із змін. на 07.03.02).
120. *Виправно-трудоий кодекс України* // ВВР України. — 1971. — № 1. — Ст. 6 (із змін. на 11.07.01).
121. *Кримінальний кодекс України* // ВВР України. — 2001. — № 25–26. — Ст. 131 (із змін. на 07.03.02).
122. *Кримінально-процесуальний Кодекс України* // ВВР України. — 1961. — № 2. — Ст. 15 (із змін. на 06.02.03).
123. *Цивільний кодекс Української РСР.*
124. *Бюджетний процесуальний кодекс України* // ВВР України. — 2001. — № 37–38. — Ст. 189.
125. *Цивільний процесуальний кодекс України* // ВВР України. — 1963. — № 30. — Ст. 464 (із змін. на 07.03.02).

126. Укази та розпорядження Президента України

127. *Положення “Про дипломатичне представництво України за кордоном”*: Затв. Указом Президента України від 22.10.92.
128. *Положення “Про дипломатичну службу в Україні”*: Затв. Указом Президента України від 16.07.93 № 267.
129. *Постанова Верховної Ради України “Про дипломатичні ранги України”* від 31.01.92.
130. *Розпорядження Президента України “Про Положення про Міністерство економіки України”* від 16 травня 1992 р. № 89.
131. *Указ Президента “Про затвердження Положення про Раду з питань науки та науково-технічної політики при Президентові України”* від 11 червня 1996 р. № 409/96.

132. *Указ Президента України “Про Положення про Державний комітет України у справах національностей та міграції” від 19 березня 2002 р. № 269/2000.*
133. *Указ Президента України “Питання Державного комітету України з нагляду за охороною праці” від 16 січня 2003 р. № 29/2000.*
134. *Указ Президента України “Питання Міністерства аграрної політики України” від 7 червня 2000 р. № 772/2000.*
135. *Указ Президента України “Про Державний комітет інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України” від 25 липня 2000 р. № 919/2000.*
136. *Указ Президента України “Про Державний комітет України по стандартизації, метрології та сертифікації України” від 26 липня 2000 р. № 926/2000.*
137. *Указ Президента України “Про затвердження Положення про Фонд соціального захисту ветеранів Великої Вітчизняної війни” від 24 лютого 1996 р. № 145/96 // Уряд. кур’єр. — 1996. — № 40–41.*
138. *Указ Президента України “Про зміни в системі центральних органів виконавчої влади” від 15 грудня 1999 р. № 1573/99.*
139. *Указ Президента України “Про Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи” від 28 жовтня 1996 р. № 1005/96.*
140. *Указ Президента України “Про Національний фонд соціального захисту матерів і дітей “Україна — дітям”” від 20 листопада 1996 р. № 1104/96.*
141. *Указ Президента України “Про Національну раду соціального партнерства” від 27 квітня 1993 р. № 151/93.*
142. *Указ Президента України “Про Положення про Державний комітет лісового господарства України” від 14 серпня 2000 р. № 969/2000.*
143. *Указ Президента України “Про Положення про Державний комітет України по земельним ресурсам” від 14 серпня 2000 р. № 970/2000.*
144. *Указ Президента України “Про Положення про Міністерство праці та соціальної політики України” від 30 серпня 2000 р. № 1035/2000.*
145. *Указ Президента України “Про Положення про Міністерство промислової політики України” від 21 вересня 2001 р. № 849/2000.*
146. *Указ Президента України “Про спеціальну економічну зону “Славутич”” від 18 червня 1998 р. № 657/98.*

147. *Указ* Президента України “Про управління в галузі використання і охорони надр України” від 30 квітня 1992 р. № 287.
148. *Указ* Президента України “Про Національну доктрину розвитку освіти” від 17.04.02 № 347/2002.
149. *Указ* Президента України “Про Національну програму відродження та розвитку Українського козацтва на 2002–2005 роки” від 15.11.01 № 1092/2001.
150. *Указ* Президента України “Питання Міністерства екології та природних ресурсів України” від 29 травня 2000 р. № 724/2000.
151. *Указ* Президента України “Положення про Міністерство освіти і науки України” від 7 червня 2000 р. № 773/2000.
152. *Указ* Президента України “Положення про дипломатичне представництво України за кордоном” від 26 жовтня 1992 р.
153. *Указ* Президента України “Положення про Міністерство охорони здоров’я України” від 24 липня 2000 р. № 918.
154. *Указ* Президента України “Про позаштатні (почесні) консули України” від 17.02.97.
155. *Указ* Президента України “Про Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку” від 14 лютого 1997 р. № 142/97.
156. *Указ* Президента України “Про запровадження дозвільної системи у сферах підприємницької діяльності” від 20 травня 1999 р. № 539/99.
157. *Указ* Президента України “Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України” від 30 грудня 1997 р. № 1396/97.
158. *Указ* Президента України “Про затвердження Положення про Міністерство іноземних справ” від 18.02.93.
159. *Указ* Президента України “Про затвердження Положень про Міністерство оборони України та Генеральний штаб Збройних Сил України” від 21 серпня 1997 р. № 888/97.
160. *Указ* Президента України “Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні” від 22 липня 1998 р. № 810/98.
161. *Указ* Президента України “Про Консульський Статут України” від 02.04.94.
162. *Указ* Президента України “Про національну програму боротьби з корупцією” від 10 квітня 1997 р. № 319/97.
163. *Указ* Президента України “Про основні напрямки соціальної політики на 1997–2000 роки” від 18.10.97 № 1166/97.
164. *Указ* Президента України “Про Основні напрямки соціальної політики на період до 2004 р. від 24.05.2000 № 717/2000.

165. Указ Президента України “Про Положення про Головне Контрольно-ревізійне управління України” від 28 листопада 2000 р. № 1265/2000.
166. Указ Президента України “Про Положення про державний експортний контроль в Україні” від 13 лютого 1998 р. № 117/98.
167. Указ Президента України “Про Положення про Державний комітет у справах охорони державного кордону України” від 14 вересня 2000 № 1071/2000.
168. Указ Президента України “Про Положення про Міністерство внутрішніх справ України” від 17 жовтня 2000 р. № 1338/2000.
169. Указ Президента України “Про Положення про Міністерство культури і мистецтв України” від 31 серпня 2000 р. № 1038/2000.
170. Указ Президента України “Про Положення про Міністерство транспорту України” від 11 травня 2000 р. № 678/2000.
171. Указ Президента України “Про Положення про Національну комісію з питань повернення в Україну культурних цінностей” від 16 січня 1998 р. № 21/98.
172. Указ Президента України “Про почесні звання України” від 29 червня 2001 р. № 476/2001.
173. Указ Президента України “Про систему центральних органів виконавчої влади” від 15 грудня 1999 р. № 1572/99.
174. Указ Президента України “Про склад Кабінету Міністрів України” від 15 грудня 1999 р. № 1574/99.
175. Указ Президента України “Про утворення Державного департаменту України з питань виконання покарань” від 22 квітня 1998 р. № 344/98
176. Указ Президента України “Про затвердження Положення про Державну судову адміністрацію України” від 3 березня 2003 р. № 182/2003.

177. Декрети та постанови Кабінету Міністрів України

178. Декрет Кабінету Міністрів України “Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм та правил і відповідальності за їх порушення” від 8 квітня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 23. — Ст. 247.
179. Декрет Кабінету Міністрів України “Про стандартизацію і сертифікацію” від 10 травня 1993 р. № 46–93.
180. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об’єднаннях

громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації” від 14 квітня 1997 р. № 348.

181. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження концептуальних напрямків діяльності органів виконавчої влади щодо розвитку культури” від 28 червня 1997 № 675.
182. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України та кількісного складу його колегії” від 18 лютого 1993 р. № 129.
183. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про реєстрацію асоціацій та інших добровільних об’єднань органів місцевого самоврядування” від 16 лютого 1998 р. № 175.
184. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку” від 27 лютого 1991 р. № 49.
185. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про Концепцію державної промислової політики України” від 29 лютого 1996 р. № 272
186. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про Концепцію створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні” від 14 березня 1994 р. № 167.
187. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про Національну наглядову раду з координації проекту технічної допомоги “Реформа системи соціального забезпечення в Україні”” від 2 серпня 1995 р. № 595.
188. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про Порядок обслуговування громадян залізничним транспортом” від 19 березня 1997 р. № 252.
189. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI)” від 3 листопада 1993 р. № 896.
190. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Питання Міністерства фінансів України” від 27 лютого 1993 р. № 147.
191. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Положення про державний фонд сприяння зайнятості населення” від 24 червня 1991 р. № 47.
192. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про Головне управління внутрішніх справ у Криму МВС України” від 18 травня 1994 р. № 317.

193. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про державний фонд фундаментальних досліджень” від 24 грудня 2001 р. № 1717.
194. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Комплексних заходів щодо всебічного розвитку і функціонування української мови” від 8 вересня 1997 р. № 998.
195. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Комплексної програми паспортизації об’єктів культурної спадщини на 2003–2010 роки” від 9 вересня 2002 р. № 1330.
196. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Державний реєстр Національного культурного надбання” від 12 серпня 1992 р. № 466.
197. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про дозвільну систему” від 12 жовтня 1992 р. № 573.
198. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження типових положень про управління культури обласної Севастопольської міської державної адміністрації, Головне управління культури та мистецтв Київської міської державної адміністрації, про відділ культури районної, районної в містах Києва та Севастопольської державної адміністрації” від 17 травня 2001 р. № 529.
199. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Типового положення про урядовий орган державного управління” від 22 лютого 2000 р. № 386.
200. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про Колегію Міністерства внутрішніх справ України” від 31 жовтня 2002 р. № 1642.
201. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про концепцію розвитку системи Міністерства внутрішніх справ” від 24 квітня 1996 р. № 456.
202. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про ліцензування, атестацію та акредитацію навчальних закладів” від 12 лютого 1996 р. № 200.
203. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про Положення про Державну Автомобільну інспекцію Міністерства внутрішніх справ України” від 14 квітня 1997 р. № 341.
204. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про порядок державної акредитації закладу охорони здоров’я” від 15 липня 1997 р. № 765.
205. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів

самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівливої дії” від 7 березня 1993 р. № 706.

206. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про утворення Державного Департаменту у справах громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб” від 14 червня 2002 р. № 844.
207. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про утворення Державної служби охорони культурної спадщини” від 30 березня 2002 р. № 446.
208. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про утворення Міжвідомчої ради з питань вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей” від 12 січня 2001 р. № 15.
209. *Постанова* Кабінету Міністрів України Про програму зайнятості населення на 1997–2000 роки” від 31 грудня 1996 р. № 1591.

210.

211.

212. Нормативні акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади

213. Наказ Держпідприємництва України, Мінекоресурсів України “Про затвердження ліцензійних умов провадження господарської діяльності з пошуку (розвідки) корисних копалин” від 13.02.02 № 31/51.
214. *Наказ* Мінекоресурсів України “Про затвердження Положення про громадських інспекторів охорони дозвілля” від 27.02.02 № 88.
215. *Наказ* Міністерства внутрішніх справ України “Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями, металевими снарядами не смертельної дії та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів” від 21.08.98 № 622.
216. *Наказ* Міністерства внутрішніх справ України “Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення” від 22.02.02 № 185.
217. *Наказ* Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про Центр по усиновленню дітей при Міністерстві освіти і науки України” від 30 грудня 1996 р. № 98.

218. *Наказ* Міністерства охорони здоров'я України “Про затвердження Положення про службу охорони праці системи Міністерства охорони здоров'я України” від 30.09.94 № 268.
219. *Наказ* Міністерства юстиції України “Про затвердження Положення про Головне управління юстиції Міністерства юстиції України Автономної Республіки Крим, області, Київське та Севастопольське міські управління юстиції та Положення про районні, районні в містах, міські (міст обласного значення) управління юстиції” від 30 серпня 2000 р. № 36/5.
220. *Наказ* МОЗ України “Про затвердження Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу Міністерства охорони здоров'я України” від 18.04.2000 № 7–8.

221. Міжнародні акти

222. *Європейська* конвенція про охорону археологічної спадщини від 16.01.92.
223. *Європейська* конвенція про кінематографічну продукцію спільного виробництва від 02.10.92.
224. *Європейська* культурна конвенція від 19.12.34.
225. *Європейська* соціальна хартія від 03.05.96.
226. *Загальна* декларація прав народів від 04.07.76.
227. *Конвенція* про захист культурних цінностей на випадок збройного конфлікту від 14.05.54.
228. *Міжнародна* хартія регіональних мов або мов меншин від 05.11.92.
229. *Міжнародний* акт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.96.
230. *Рамкова* конвенція про захист національних меншин від 01.02.95.
231. *Статут* Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури від 16.11.45.

232. Література з навчального курсу

233. *Авер'янов В.* Органи виконавчої влади в Україні. — К., 1997.
234. *Авер'янов В.* Система органів виконавчої влади // Юрид. вісн. — 1996. — № 1.
235. *Аверьянов В. Б.* Аппарат государственного управления: содержание деятельности и организационные структуры. — К., 1990.
236. *Авер'янов В.* Адміністративне право України: доктринальні аспекти реформування // Право України. — 1998. — № 8.

237. *Авер'янов В. Б., Крупчан О. Д.* Виконавча влада: конституційні засади і шляхи реформування. — Х., 1998.
238. *Административное право зарубежных стран.* — М., 1996.
239. *Административное право* / Под ред. Ю. М. Козлова, Л. Л. Попова. — М., 1999.
240. *Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ.* — К., 1995.
241. *Адміністративне право України* / За ред. проф. Ю. П. Битяка. — Х., 2000.
242. *Атаманчук Г. В.* Теория государственного управления: Курс лекций. — М., 1997.
243. *Бантшиев А. Ф., Ухаль А. М.* Административная ответственность за нарушение правил о валютных операциях по действующему законодательству Украины: Учеб. пособие. — Ужгород, 2001.
244. *Бахрах Д. Н.* Административная власть как вид государственной власти // Государство и право. — 1992. — № 3.
245. *Бахрах Д. Н.* Административное право: Учеб. для вузов. — М., 1997.
246. *Бахрах Д. Н.* Основные понятия теории социального управления. — Пермь, 1978.
247. *Бачило Й. Л.* Функции органов управления. — М., 1976.
248. *Бельский К. С.* О предмете и системе науки административного права // Государство и право. — 1998. — № 10. — С. 18–26.
249. *Битяк Ю. П., Зуй В. В.* Административное право Украины (общая часть). — Х., 1999.
250. *Бурлаков Р.* Про систему державного фінансового контролю // Право України. — 1998. — № 3. — С. 69–71.
251. *Васильев А. С.* Административное право Украины (общая часть): Учеб. пособие. — Х., 2001.
252. *Веремеенко И. И.* Административно-правовые санкции. — М., 1975.
253. *Воловик В.* Про правовий статус державних службовців // Право України. — 1997. — № 1. — С. 63–66.
254. *Гавриляка А.* Удосконалювати управління в системі органів МВС // Право України. — 1997. — № 8. — С. 44–46.
255. *Гончарук С. Т.* Суб'єкти адміністративного права. — К., 1998.
256. *Гончарук С. Т.* Адміністративне право України. — К., 2000.
257. *Гончарук С. Т.* Адміністративна відповідальність. — К., 1995.
258. *Горьова С.* Класифікація норм адміністративного права: проблеми методології // Право України. — 1998. — № 14. — С. 43–46.

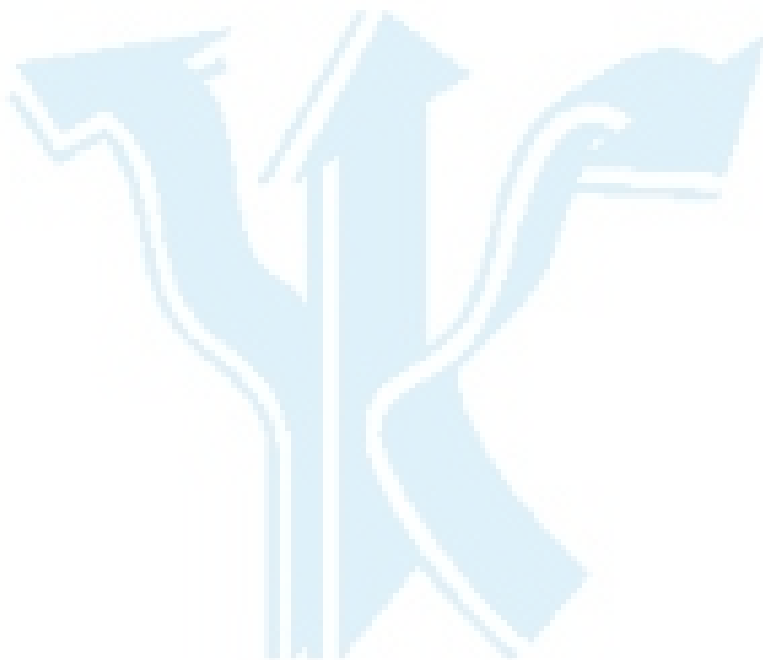
259. *Демин А. В.* Общие вопросы теории административного договора. — Красноярск, 1997.
260. *Державна* виконавча влада в Україні: формування та функціонування. С. I і II. — К., 2000.
261. *Державна* служба в Україні: розвиток і перспективи // Уряд кур'єр. — 1996. — 29 лют.
262. *Державне* управління в умовах адміністративної реформи в Україні / За заг. ред. Н. Р. Нижник, О. Д. Крупчана. — К., 1992.
263. *Державне* управління: Словник-довідник. — К., 2002.
264. *Державне* управління: теорія і практика. — К., 1998. — С. 329–361.
265. *Додин Е. В.* Административная деликтология. — Одесса, 1997.
266. *Додин Е. В.* Административная ответственность в свете Конституции Украины // Юрид. вест. — 1997. — № 3. — С. 70.
267. *Додин Е. В.* Доказательства в административном процессе. — М., 1973.
268. *Жак В.* Діяльність закладів охорони здоров'я — на конституційну основу // Право України. — 1997. — № 9. — С. 57–58.
269. *Захандревич М.* Паспортна реформа в Україні // Право України. — 1996. — № 10.
270. *Иванов Л.* Административная ответственность юридических лиц // Российская юстиция. — 2001. — № 3.
271. *Калянов Д. П.* Административно-юрисдикционная деятельность органов внутренних дел. — Одесса, 1998.
272. *Кампо В.* Місцеві державні адміністрації як ланка органів виконавчої влади // Юрид. вісн. — 1997. — № 4. — С. 63–69.
273. *Кампо В. М., Нижник Н. Р., Шльоер Б. П.* Становлення нового адміністративного права України. — К., 2000.
274. *Кивалов С. В.* Таможенное право (административная ответственность за нарушение таможенных правил). — Одесса, 1996.
275. *Кириченко И. Р.* Административно-правовой порядок обеспечения разрешительной системы. — К., 1989.
276. *Коваль Л. В.* Административно-деликтное отношение. — К., 1979.
277. *Коваль Л. В.* Відповідальність за адміністративні правопорушення. — К., 1975.
278. *Коліушко І.* Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. — К., 2002.

279. *Коліушко І., Тимошук В.* Про запровадження у сферу виконавчої влади посад державних політичних діячів // *Право України.* — 2000. — № 2. — С. 10–13.
280. *Колпаков В. К.* Административное право Украины. — К., 1999.
281. *Коментар* до Конституцій України. — К., 1996.
282. *Кондрашов Б. П.* Общественная безопасность и административно-правовые средства ее обеспечения. — М., 1998.
283. *Кряжков В., Стариков Ю.* Административные суды: какими им быть? // *Рос. юстиция.* — 2001. — № 1.
284. *Лаврінчук І.* Особливості правового регулювання проходження служби державними службовцями // *Право України.* — 1998. — № 3. — С. 71–74.
285. *Ликулькин А. В.* Система государственного управления. — М., 1997.
286. *Марчук Е., Селиванов А.* Какой быть административной реформе // *Голос України.* — 1997. — 18 нояб.
287. *Наукові засади реформування державної служби в Україні.* — К., 2000.
288. *Нижник Н.* Україна — державне управління, шляхи реформування. — К., 1997.
289. *Нижник Н. Р., Машков О. А.* Системний підхід в організації державного управління. — К., 1998.
290. *Овсянко Д. М.* Административное право. — М., 1997.
291. *Остапенко О. І.* Адміністративна деліктологія. — Л., 1995.
292. *Правительство, министерства и ведомства в зарубежных странах.* — М., 1994.
293. *Президент* про соціальну політику до 2000 року // *Голос України.* — 1997. — 31 жовт.
294. *Прудников А. С., Андриашин Х. А.* Административно-правовое обеспечение прав и свобод человека и гражданина. — М., 1998.
295. *Разделение властей: история и современность.* — М., 1996.
296. *Руденко М.* Щодо усунення підміни прокуратурою інститутів контролю, нагляду у сфері управління // *Право України.* — 1996. — № 9. — С. 58–63.
297. *Самсонов В. М.* Административное законодательство: понятие, содержание, реформа. — Х., 1991.
298. *Серьогін С.* Влада і державна служба. Історичний аспект. — К., 1999.

299. *Скомороха В.* Адміністративна реформа в Україні: потрібне законодавче забезпечення (правові аспекти поділу і розмежування влади) // *Право України.* — 1999. — № 7. — С. 21–27.
300. *Сорокин В. Д.* Метод правового регулювання. — М., 1976.
301. *Старилов Ю. Н.* Службове право. — М., 1996.
302. *Старилов Ю. М.* О сущности и новой системе административного права: некоторые итоги дискуссии // *Государство и право.* — 2000. — № 5. — С. 12–21.
303. *Стахов А.* Виды административного принуждения // *Рос. юстиция.* — 2001. — № 9.
304. *Стефанюк В.* Судовий контроль за діяльністю органів державної влади // *Право України.* — 1996. — № 3. — С. 3–8.
305. *Студеникина М. С.* Что такое административная ответственность. — М., 1999.
306. *Суворов Л. Н., Аверин А. Н.* Социальное управление: Опыт философского анализа. — М., 1984.
307. *Тихомиров Ю. А.* Курс административного права и процесса. — М., 1998.
308. *Тихомиров Ю. А.* Публичное право. — М., 1995.
309. *Тихомиров Ю. А., Котелевская И. В.* Правовые акты. — М., 1995.
310. *Тихомиров Ю. А.* Административное усмотрение и право // *Журн. рос. права.* — 2000. — № 4. — С. 70–79.
311. *Ткач Г. Й., Мартянов І. В.* Державна виконавча влада в Україні // *Вісн. Львівського ун-ту.* — 1994. — Вип. 31.
312. *Ткаченко В. Д.* Функціональне призначення законності // *Вісн. Акад. прав. наук України.* — 1996. — Вип. 6.
313. *Трегобчук В.* Державне управління в ринковій економіці // *Віче.* — 1997. — № 1.
314. *Фоков А.* Административные суды повысят доступность правосудия // *Рос. юстиция.* — 2001. — № 6.
315. *Фолмер Р. М.* Энциклопедия современного управления: В 5 ч. — М., 1992.
316. *Цветков В. В.* Державне управління: Основні фактори ефективності (політико-правовий аспект). — Х., 1996.
317. *Шановал В.* Виконавча влада и конституційні статуси Президента України та Кабінету Міністрів України // *Право України.* — 2000. — № 89. — С. 24–28.
318. *Шкарупа В. К.* Доказування та докази в адміністративно-примусовій діяльності органів внутрішніх справ (міліції). — К., 1995.

319. *Щёкин Г. В.* Теория социального управления. — К., 1996.

320. *Юсупов В. А.* Теория административного права. — М., 1985.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Адміністративне право”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Адміністративне право”	5
Питання для самоконтролю студентів	30
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	34
Завдання для контрольних робіт	34
Список рекомендованої літератури	40

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп'ютерне верстання

Н. В. Медведєва
С. Г. Рогузько
Т. Г. Замура

Зам. № ВКЦ-1670

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП